

Haderslev
Kommune

PROVAS –
Haderslev Forsyningservice a/s
Fjordagervej 32,
6100 Haderslev

Haderslev Kommune
Teknik og Klima
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

www.haderslev.dk

Dir. tlf. 21518296
ncc@haderslev.dk

19. juni 2025 • Sagsident: 25/11492 • Sagsbehandler: Nur Ceren Cakmak

VVM-screeningsafgørelse for regnvandsbassin på matr.nr. 8, Hammelev ejerlav, Hammelev

Haderslev Kommune har den 29. april 2025 modtaget VVM-ansøgning fra PROVAS – Haderslev Forsyningservice A/S for etablering af regnvandsbassin i forbindelse med tillæg nr. 11 til spildevandsplan 2021-2042.

Oversigtskort

Beskrivelse af projektet

I forbindelse med en vandhåndteringsstrategi for Hammelev, er det besluttet, at området i den nordøstlige del af Hammelev skal separatkloakeres og udlede overfladevand til Melskovgrøften. I forbindelse med vandhåndteringsstrategien er der taget hensyn til udvidelse af serviceområdet, som fremgår af tillæg nr. 11 til spildevandsplan 2021-2042, som angiver et nyt serviceområde beliggende ud til den sønderjyske motorvej.

Af tillæg nr. 11, fremgår det nye serviceområde, som skal tilsluttes regnvandsbassinet og udlede til Skallebæk/Melskovsgrøften. Regnvandsbassinet etableres i serviceområdet, som stiller areal til rådighed for rensning af overfladevandet.

Bassinernes funktion

Alt overfladevandet fra serviceområdet, og fra det planlagte separatloakerede opland ledes igennem et sandfangsbassin og efterfølgende til et filterbassin inden udledning til recipienten gennem filtermuld og et drænsystem.

Filteranlægget opbygges, som angivet på bilag 3, med et sandfang svarende til 50m³/bef.ha for at opnå tilstrækkelig sedimentation af overfladevandet inden udledning til filteranlægget, som også indeholder opstuvningsvolumen til håndtering af regnhændelser op til T=5.

Opstuvningsvolumen etableres ovenpå nedsivningsarealet, og tilsås med græsarter der er tilpasset forholdene med bl.a. saltholdigt overfladevand, udtørring etc.

Afgørelse

Projektet vurderes ikke at være omfattet af krav om miljøkonsekvensvurdering og tilladelse, jf. Miljøvurderingslovens¹ § 21.

Hvis projektet fremadrettet ændres eller udvides, er bygherre forpligtet til at anmelde den påtænkte ændring jf. lovens § 18, med henblik på at få afgjort om ændringen udløser krav om miljøkonsekvensvurdering.

Bortfald af afgørelse

I henhold til § 39 i miljøvurderingsloven bortfalder afgørelsen, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Forhold til anden lovgivning

VVM-screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke er VVM-pligtigt. Afgørelsen erstatter således ikke nødvendige tilladelser efter anden lovgivning.

Høring af naboer, parter og berørte myndigheder

Ejerne og beboerne af matriklerne som støder op til den ansøgte projektet, er blevet hørt:

<u>Matrikel</u>	<u>Ejerlav</u>
8	Hammelev Ejerlav, Hammelev
25	Hammelev Ejerlav, Hammelev
84	Hammelev Ejerlav, Hammelev
38	Hammelev Ejerlav, Hammelev
271	Hammelev Ejerlav, Hammelev

Naboorienteringen og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Haderslev Kommune har i forbindelse med udarbejdelsen af afgørelsen udpeget og hørt berørte myndigheder, jf. miljøvurderingsloven §35, stk.1, nr.1:

Museum Sønderjylland er blevet hørt, udtalelse kan findes under bilag 2

Begrundelse

Haderslev Kommune har på baggrund af ansøgningen vurderet, at projektet er omfattet af Miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 10g) Dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).

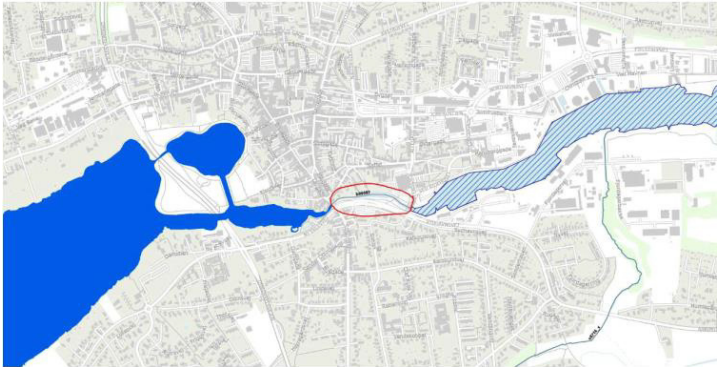
Haderslev Kommune har foretaget en screening af det ansøgte projekt (Tabel 1 og Tabel 2) og vurderer, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt.

Tabel 1: Udvælgelseskriterier omhandlet i § 21 (Kriterier til bestemmelse af, hvorvidt projekter omfattet af bilag 2 skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering), jf. Miljøvurderingslovens bilag 6.

Kan anlægget få en væsentlig indvirkning på miljøet med hensyn til følgende kriterier?	Beskrivelse af det vurderende
1. Projektets karakteristika	
a. Hele projektets dimensioner og udformning	Filteranlægget opbygges, med et sandfang svarende til 50m³/bef.ha for at opnå tilstrækkelig sedimentation af overfladevand indend udledning til filteranlægget, som også indeholder opstuvningsvolumen til håndtering af regnhændelser op til T=5. Opstuvningsvolumen etableres ovenpå nedsivningsarealet, og tilsås med græsarter der er tilpasset forholdene med bl.a. saltholdigt overfladevand, udtørring etc. Se bilag 3
b. Kumulation med andre eksisterende og/eller godkendte projekter	Projektet etableres i forbindelse med lokalplan 15-5 Dagligvarebutik og erhvervsområde ved Hammelev.
c. Brugen af naturressourcer, særlig jordarealer, jordbund, vand og biodiversitet	Regnvandsbassinet ligger inden for et lokalplanlagt område hvor projektarealet er udpeget til at varetage lokalplanens regnvandshåndtering
d. Affaldsproduktion	Regnvand håndteres med rensning via filterbassin med udledning til melskovgrøften.
e. Forurening og gener	Der vurderes ikke at være forurening eller gener fra projektet bortset fra almindeligt gravearbejde i anlægsfasen. Der er ikke konstateret jordforurening inden for eller tæt på projektområdet.

Kan anlægget få en væsentlig indvirkning på miljøet med hensyn til følgende kriterier?	Beskrivelse af det vurderende
f. Risikoen for større ulykker og/eller katastrofer, som er relevante for det pågældende projekt, herunder sådanne som forårsages af klimaændringer, i overensstemmelse med videnskabelig viden	<u>Risikovirksomhed:</u> Projektet er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen. <u>Klimarelaterede risici:</u> Projektarealet er udpeget som et område med risiko for oversvømmelse og erosion i Haderslev Kommunes Kommuneplan for 2025-2037. I forbindelse med udarbejdelsen af en vandhåndteringsstrategi for Hammelev er det besluttet, at den nordøstlige del af byen skal separatkloakeres og aflede overfladevand til Melskovgrøften. På den baggrund vurderes det, at projektet ikke vil medføre væsentlige klimarelaterede risici, da det indgår i en samlet plan for klimatilpasning og vandhåndtering i området
g. Risikoen for menneskers sundhed (f.eks. som følge af vand- eller luftforurening).	Projektet vurderes ikke at medføre risiko for menneskers sundhed på baggrund af projektets karakteristika.
2. Projektets placering	
a. Den eksisterende og godkendte arealanvendelse	Faktuel anvendelse: Landbrugsjord Planlægning: Der er for udarbejdet en lokalplan, der inddrager området til byzone og muliggør udbygning af et ny lokalcenter. Etablering af regnvandshåndtering er en forudsætning for ibrugtagning af bebyggelsen
b. Naturressourcernes (herunder jordbund, jordarealer, vand og biodiversitet) relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund	<u>Jordareal:</u> Der inddrages ca. 0.25 ha landbrugsjord <u>Råstoffer:</u> Der er ingen reservationer i regionens råstofplan. <u>Grundvand:</u> Det ansøgte ligger i et område med drikkevandsinteresser og er ikke beliggende i et indvindingsopland for et alment vandværk. Det vurderes, at projektet ikke vil kunne påvirke grundvandsressourcen i et væsentligt omfang på baggrund af projektets karakteristika. <u>Biodiversitet:</u> Arealet er i dag dyrkede marker og projektet vurderes dermed ikke at påvirke biodiversiteten i området
c. Det naturlige miljøes bæreevne med særlig opmærksomhed på følgende områder:	

Kan anlægget få en væsentlig indvirkning på miljøet med hensyn til følgende kriterier?	Beskrivelse af det vurderende
1. Vådområder, områder langs bredder, flodmundinger	Udformningen af bassinet er essentielt for at opnå BAT-Rensning af overfladevandet fra de separatloakerede oplande inden udledning til Melskovgrøften. Alt overfladevandet fra serviceområdet, og fra det planlagte separatloakerede opland ledes igennem et sandfangsbassin og efterfølgende til et filterbassin inden udledning til recipienten gennem filtermuld og et drænsystem. Det antages at potentielle fysiske ændringer af vandområder og overfladevand vil blive håndteret i udledningstilladelsen.
2. kystområder og havmiljøet	Projektområdet er ikke beliggende indenfor kystnærhedszonen.
3. bjerg- og skovområder	Projektet er ikke i konflikt med skovbyggelinjer. Projektområdet er desuden ikke beliggende i et område, hvor skovrejsning er udpeget som ønsket arealanvendelse i Haderslev Kommunes Kommuneplan.
4. reservater og -parker	Haderslev Fjord, som er udpeget som natur- og vildtreservat, er beliggende ca. 6,2 km øst for projektområdet. På baggrund af den betydelige afstand vurderes det, at projektet ikke vil kunne påvirke reservatets naturmæssige eller økologiske værdier i væsentligt omfang.
5. Vadehavsområdet	Projektet ligger ved øst kysten
6. Områder, der er registreret eller fredet ved national lovgivning; Natura 2000-områder udpeget af medlemsstater i henhold til direktiv 92/43/EØF og direktiv 2009/147/EF	<u>Beskyttede naturtyper, jf. naturbeskyttelseslov § 3:</u> Der er ca. 34m til nærmeste beskyttede område i form af beskyttet eng beliggende syd/sydvest for projektet. Haderslev Kommune vurderer at projektet ikke vil påvirke engen, da der er tale om en ikke fuldt dækkende belægning og et regnvandsbassin, hvor vandet nedsives lokalt. <u>Natura 2000:</u> Nærmeste Natura 2000 område er (Ng2) Pamhule Skov og Stevning Dam som ligger ca. 900 m sydvest for projektområdet. Områderne udgør hhv. fuglebeskyttelsesområde og habitatområde. Haderslev Kommune vurderer, at Projektet i sig selv eller sammen med andre projekter ikke vil påvirke natura 2000 områderne væsentligt <u>Bilag IV arter:</u> Der er ikke registreret beskyttede arter i området. Haderslev kommune vurderer at projektområdet ikke er optimalt yngle og rasteområde for arter (udover flagermus) optaget på habitatdirektivets bilag IV, da området fungerer som landbrugsjord i omdrift

Kan anlægget få en væsentlig indvirkning på miljøet med hensyn til følgende kriterier?	Beskrivelse af det vurderende
7. områder, hvor det ikke er lykkedes — eller med hensyn til hvilke det menes, at det ikke er lykkedes — at opfylde de miljøkvalitetsnormer, der er fastsat i EU-lovgivningen, og som er relevante for projektet	<u>Overfladevand</u> Udledning sker til Skallebæk systemet, som har udløb til Haderslev Dam, som via Møllestrømmen har udløb til Haderslev Fjord. Jf. vandplanerne er Haderslev Dam defineret som vandområdet vest for Møllestrømmen, som angivet på figur. Udledningen af rensat regnvand sker til Vandområde nr. 106, Haderslev Fjord, som er målsat til at opnå god økologisk tilstand og god kemisk tilstand inden 2027. Ifm. separeringen og udledningen sker der en samlet reduktion af udledte næringsstoffer og organisk stof til Haderslev Fjord. Samlet set vurderes det derfor, at projektet ikke vil påvirke vandområdet negativt, så den nuværende samlede økologiske tilstand, eller den kemiske tilstand forringes, eller at målopfyldelsen forhindres. <u>Grundvand:</u> Projektområdet er beliggende i et område med generelle drikkevandsinteresser (OD). Miljømålene for området er god kemisk tilstand og god kvantitativ tilstand, og disse vurderes at være opfyldt. Det antages, at projektet ikke vil medføre væsentlig påvirkning af grundvandsressourcen.
8. tætbefolkede områder	Projektet ligger i landzone, men området vil blive overført til byzone ved den endelige vedtagelse af lokalplanen. Projektområdet grænser mod vest op til den eksisterende boligbebyggelse i Hammelev. Som tidligere beskrevet vurderer Haderslev Kommune, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på det tætbefolkede område, da de vejledende grænseværdier fra Miljøstyrelsen forventes overholdt.

Kan anlægget få en væsentlig indvirkning på miljøet med hensyn til følgende kriterier?	Beskrivelse af det vurderende
g. Landskaber og lokaliteter af historisk, kulturel eller arkæologisk betydning	<u>Landskabet:</u> I kommuneplanen er der ingen landskabelige udpegninger for det aktuelle område. <u>Arkæologiske interesser:</u> Museum Sønderjylland er ikke blevet hørt ifm. denne ansøgning, da museet i forbindelse med lokalplanprocessen har udtalt følgende: " [...] vurderer Museet, at der er meget høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for det pågældende areal. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for den berørte del af matriklerne. Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. <u>Da planområdet overstiger 5000 m², skal udgifterne til forundersøgelse - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre.</u> Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre. <i>De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi."</i> Under forudsætning af at museets anbefalinger efterleves, antages det, at projektet ikke vil kunne påvirke arkæologiske interesser i et væsentligt omfang. <u>Fredninger:</u> Der er ca. 400 m til nærmeste fredede areal omkring Hammelev Kirke beliggende vest for projektområdet. Haderslev

Kan anlægget få en væsentlig indvirkning på miljøet med hensyn til følgende kriterier?	Beskrivelse af det vurderende
	Kommune vurderer, at projektet ikke vil have indflydelse på fredningen <u>Bygge- og beskyttelseslinjer:</u> Projektet er ikke i konflikt med bygge- eller beskyttelseslinjer. <u>Sten- og jorddiger:</u> Der er ikke registreret beskyttede diger i og omkring projektområdet.

Tabel 2: Arten af og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet, jf. Miljøvurderingslovens bilag 6.

Projektets forventede væsentlige virkninger på miljøet skal ses i relation til de kriterier, der er anført i tabel 2, og under hensyn til projektets indvirkning på de i § 20, stk. 4, nævnte faktorer, idet der skal tages hensyn til:	Beskrivelse af det vurderede
a. Indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (f.eks. geografisk område og antallet af personer, der forventes berørt)	Påvirkningerne fra projektet vurderes at være begrænsede og dermed uproblematisk i forhold til det omgivende miljø.
b. Indvirkningens art	Det vurderes, at projektet kun har en mindre lokal indvirkning, som ikke kan betragtes som væsentlig.
c. Indvirkningens grænseoverskridende karakter	Projektet medfører ikke indvirkninger med negative grænseoverskridende karakterer.
d. Indvirkningens intensitet og kompleksitet	Der vil i regnvandsbassinet, der er BAT, ske tilbageholdelse af suspenderet stof og rensning af vandet inden det udledes til Melskovgrøften. Det ansøgte projekt vurderes ikke at påvirke habitatområder, naturområder, jord, vandforekomster, havmiljø, mennesker eller dyr væsentligt på baggrund af projektets karakter og placering.
e. Indvirkningens sandsynlighed	Et nyt bassin etableres i området, hvilket ændrer det nuværende forhold.
f. Indvirkningens forventede indtræden, varighed, hyppighed og reversibilitet	Regnvandsbassinet vil rense tag- og overfladevandet fra kommende erhvervsområde. Ved evt. ændringer kan arealet reetableres til den oprindelige status.

Projektets forventede væsentlige virkninger på miljøet skal ses i relation til de kriterier, der er anført i tabel 2, og under hensyn til projektets indvirkning på de i § 20, stk. 4, nævnte faktorer, idet der skal tages hensyn til:	Beskrivelse af det vurderede
g. Kumulationen af projektets indvirkninger med indvirkningerne af andre eksisterende og/eller godkendte projekter	Det konkrete projekt vurderes ikke at medføre væsentlige kumulative effekter.
h. Muligheden for reelt at begrænse indvirkningerne	I anlægsperioden kan der forekomme støvgener fra anlægsaktiviteter, og transport af materialer. Eventuelle støvgener vil blive begrænset. Udformningen af bassinet er essentielt for at opnå BAT-Rensning af overfladevandet fra de separatkloakerede oplande inden udledning til Melskovgrøften.

Hjemmel

Afgørelsen er truffet i henhold til Miljøvurderingslovens § 21.

Offentliggørelse

[Screeningsafgørelsen offentliggøres på kommunens høringsportal](#) den 19. juni 2025.

Klagevejledning

Afgørelsen kan, for så vidt angår retlige spørgsmål, påklages af:

- Miljø- og fødevareministeren
- Enhver med retlig interesse i sagens udfald
- Landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

En eventuel klage skal være indgivet skriftligt senest 4 uger fra offentliggørelsesdatoen.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal det ske via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger også på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt adressaten. Er afgørelsen offentliggjort, regnes søgsmålsfristen fra offentliggørelsen.

Haderslev
Kommune

Venlig hilsen

Nur Ceren Cakmak
Byplanlægger

Bilag

Bilag 1- Ansøgning

Bilag 2- Museets udtalelse

Bilag 3- Projekt skitse

Haderslev Kommune
Teknik og Klima

Att.: Henrik Gehlert Mynster
Sagsnr. 21/17627

Dato: 25.05.2023

Museum Sønderjylland - Arkæologi | Sagsnr.: 23/7092

**Arkæologisk udtalelse vedr. forslag til lokalplan 15-5 Centerområde og erhvervsområde
Hammelev Øst på del af matr. 8 og 25 Hammelev ejerlav, Hammelev (Haderslev Kommune).**

Arkæologisk udtalelse i henhold til Museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget en forespørgsel vedrørende ovennævnte planområde og har foretaget arkivalsk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Museet har tidligere i 2021 i forbindelse med udarbejdelse af forslag til lokalplan 15-2 for området udtalt sig om dele af det aktuelle planområde. Denne udtalelse ligger under Museets sagsnr. 21/6610-8.1.1.

Museet har ligeledes i 2022 udarbejdet en udtalelse til den aktuelle bygherre for at område større end det aktuelle planområde. Denne udtalelse ligger under Museets sagsnr. 22/6976-8.1.5.

Projektbeskrivelse

Planområdet omfatter ifølge medsendte kortmateriale en del af matrikel 8 samt 25 begge Hammelev ejerlav, Hammelev. Det samlede areal er ca. 2,9 ha.

Planområdet er i dag udlagt i dyrket mark.

Formålet med lokalplanen er (uddrag af høringsmaterialet):

Formålet med lokalplanen er, at:

- området vejbetjenes via Hammelev Bygade i form af én vejadgang
- der åbnes mulighed for etablering af en dagligvareforretning og forskellige publikumsorienterede serviceerhverv
- der etableres støjafskærmning mod motorvej

Topografisk beskrivelse

Planområdet ligger i den østlige udkant af Hammelev ud mod Motorvej E45 og Hammelev Bygade/Ribevej mod nord. Området er beliggende i et kuperet morænelandskab. Syd for området ligger Hammelev Tunneldal.

Hammelev Kirke ligger ca. 400 meter vest for planområdet. Kirkens ældste dele er opført i ældre middelalder i romansk stil (skib) med sengotiske tilføjelser (kor og våbenhus) (Danmarks Kirker, Haderslev Amt, XX-XXIII, bd. 1, København 1954, s. 614).

Hammelev er en vejby, hvor gårdene ligger ud til en gennemgående vej. Landsbyen nævnes første gang i de skriftlige kilder i 1455 (*Hannelef*) (Trap *Danmark* 5. udg. 1965, bd. 24 Haderslev Amt, s. 278).

Omkring planområdet er registreret adskillige væsentlige, jordfaste fortidsminder (se kortbilag).

Inde i Hammelev vest for planområdet har Museet udgravet et større område med gravfund fra maglemosetid, yngre bronzealder, førromersk jernalder og ældre germansk jernalder og bopladsfund fra både neolitikum, førromersk jernalder og især yngre romersk jernalder til ældre germansk jernalder. (HAM 3883 Hammelev, sb. 127 Hammelev sogn).

I forbindelse med etableringen af rundkørslen umiddelbart nord for planområdet udgravede Museet i 2004 et gårdsanlæg fra tidlig middelalder (HAM 4319 Hammelev, sb. 139 Hammelev sogn). Ved udgravningen inde i Hammelev blev der ligeledes fundet agerrener fra middelalderlige højryggede agre.

Ca. 400 meter syd for planområdet ligger det af Kulturministeriet i 2005 udpegede kulturarvsareal af international betydning *Hammelev Tunneldal* (sb. 141 Hammelev sogn). Her følger en kort beskrivelse af kulturarvsarealet:

"Området fra Hammelev i vest til Hindemai i øst udgør en del af Hammelev Tunneldal. Det udpegede område udgør et velbevaret fossilt kultur- og naturlandskab omkring tunneldalen, som her har undgået de massive moderne bebyggelser/ødelæggelser, som ellers ofte ses omkring disse naturskønne omgivelser. Området indeholder mange arkæologiske registreringer strækkende sig fra Maglemosekultur frem til jernalder. Specielt langs nordsiden af tunneldalen findes mange registreringer fra jægerstenalderen. Danmarks hidtil ældste gravfund - en okkergrav med brændte ben fra ældre Maglemosekultur (under sb. 127) - sammen med flere enkeltfund langs kanterne af tunneldalen vidner om områdets værdi for maglemosejægerne, både sommer og vinter. Med de fremdragne vigtige fund synes området dermed at have et stort forskningspotentiale for udforskningen af Maglemosekulturens indlandsbopladstruktur. Flere gravpladsregistreringer samt enkelte bopladsfund fra ældre jernalder oven for tunneldalen, relativt tæt ud til kanterne af dalen, viser, at man også i denne periode har haft præferencer for den tætte tilknytning til dalen. Disse pladser er gennemgående kun sporadisk arkæologisk undersøgt, på nær en yngre romertidslandsby (sb. 127) afdækket vest for Hammelev Kirke. En yngre fase af denne landsby synes at ligge øst for det undersøgte område tæt over mod kirken. Registreringerne viser således, at der vil kunne afdækkes flere jernalderbebyggelser i det udpegede kulturarvsareal. Området ligger dels i beskyttet fredskov, og dels i landbrugsland."

Også på den østlige side af motorvejen er der flere registreringer af fortidsminder. Således har Museet udgravet bebyggelsesspor fra førromersk jernalder ved Søndergård (HAM 4403 Søndergård, sb. 143 Hammelev sogn), et muligt nedgravet hus fra stenalderen (enkeltgravkultur) (HAM 4407 Søndergård, sb. 144 Hammelev sogn) samt et teglværk fra begyndelsen af 1800-tallet (HAM 4406 Søndergård, sb. 142 Hammelev sogn).

Museets vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Museet, at der er **meget høj risiko** for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for det pågældende areal. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for den berørte del af matriklerne.

Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da planområdet overstiger 5000 m², skal udgifterne til forundersøgelse - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre.

De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi.

Yderligere sagsbehandling

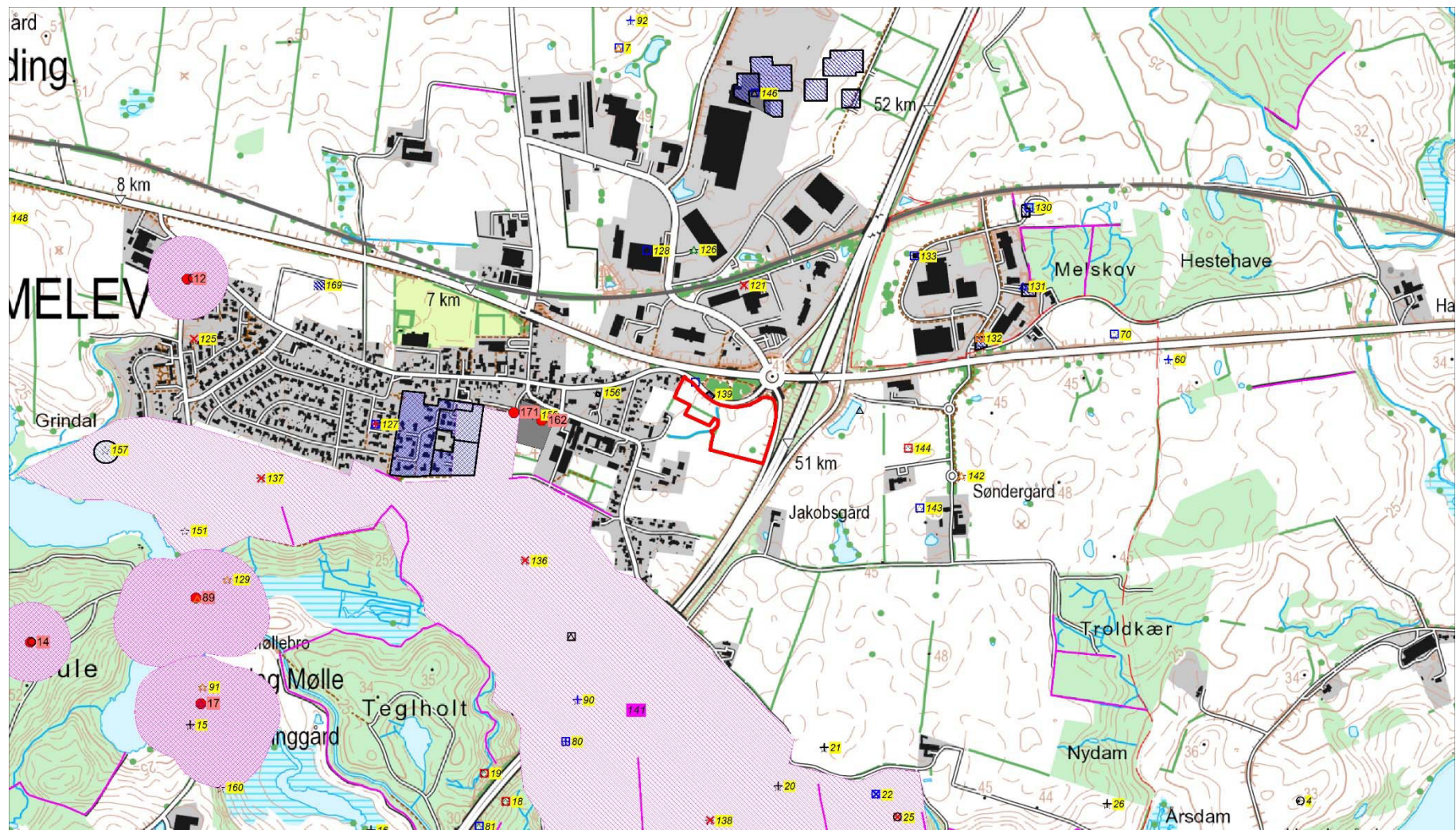
Efter aftale med bygherre udarbejder Museum Sønderjylland - Arkæologi gerne budget og tidsplan for en forundersøgelse af området.

Vi beder venligst bygherre oplyse CVR-nummer ved henvendelse.

Henvendelse til Pernille Kruse: 65 370 823/ pekr@msj.dk.

Med venlig hilsen

METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR
D +45 65 37 08 32 | M +45 21 66 92 64
MESR@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

Kortbilag til 23/7092 vedr. forslag til lokalplan 15-5 Centerområde og erhvervsområde Hammelev Øst på del af matr. 8 og 25 Hammelev ejerlav, Hammelev (Haderslev Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Med lilla skravering er kulturarvsarealet Hammelev Tunneldal markeret. Med blå skravering er tidligere udgravninger markeret.

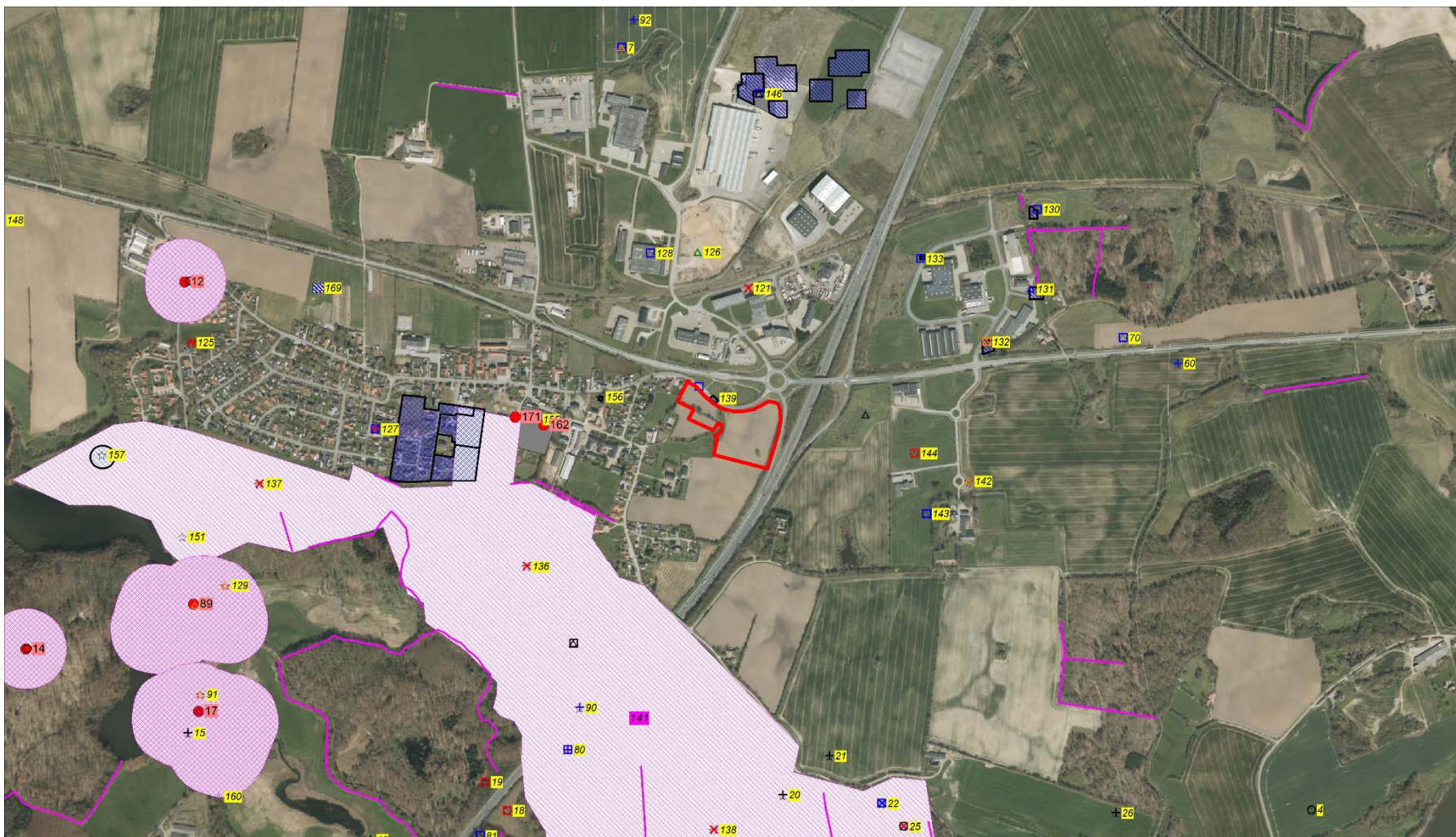
Aktuelt 4 cm kort.

Kortbilag til 23/7092 vedr. forslag til lokalplan 15-5 Centerområde og erhvervsområde Hammelev Øst på del af matr. 8 og 25 Hammelev ejerlav, Hammelev (Haderslev Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Med lilla skravering er kulturarvsarealet Hammelev Tunneldal markeret. Med blå skravering er tidligere udgravninger markeret.

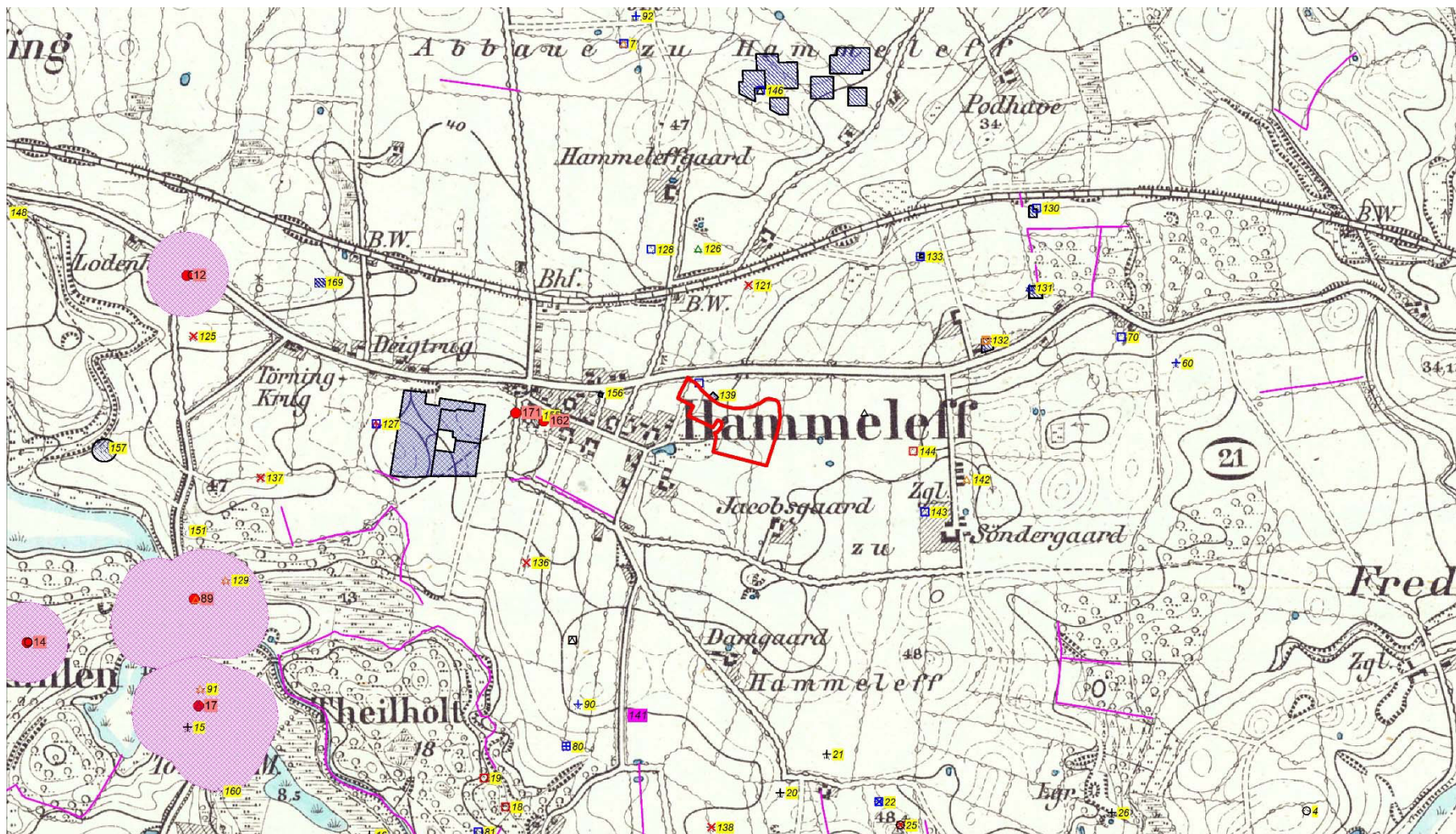
Ortofoto fra 2019.

Kortbilag til 23/7092 vedr. forslag til lokalplan 15-5 Centerområde og erhvervsområde Hammelev Øst på del af matr. 8 og 25 Hammelev ejerlav, Hammelev (Haderslev Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Med lilla skravering er kulturarvsarealet Hammelev Tunneldal markeret. Med blå skravering er tidligere udgravninger markeret.

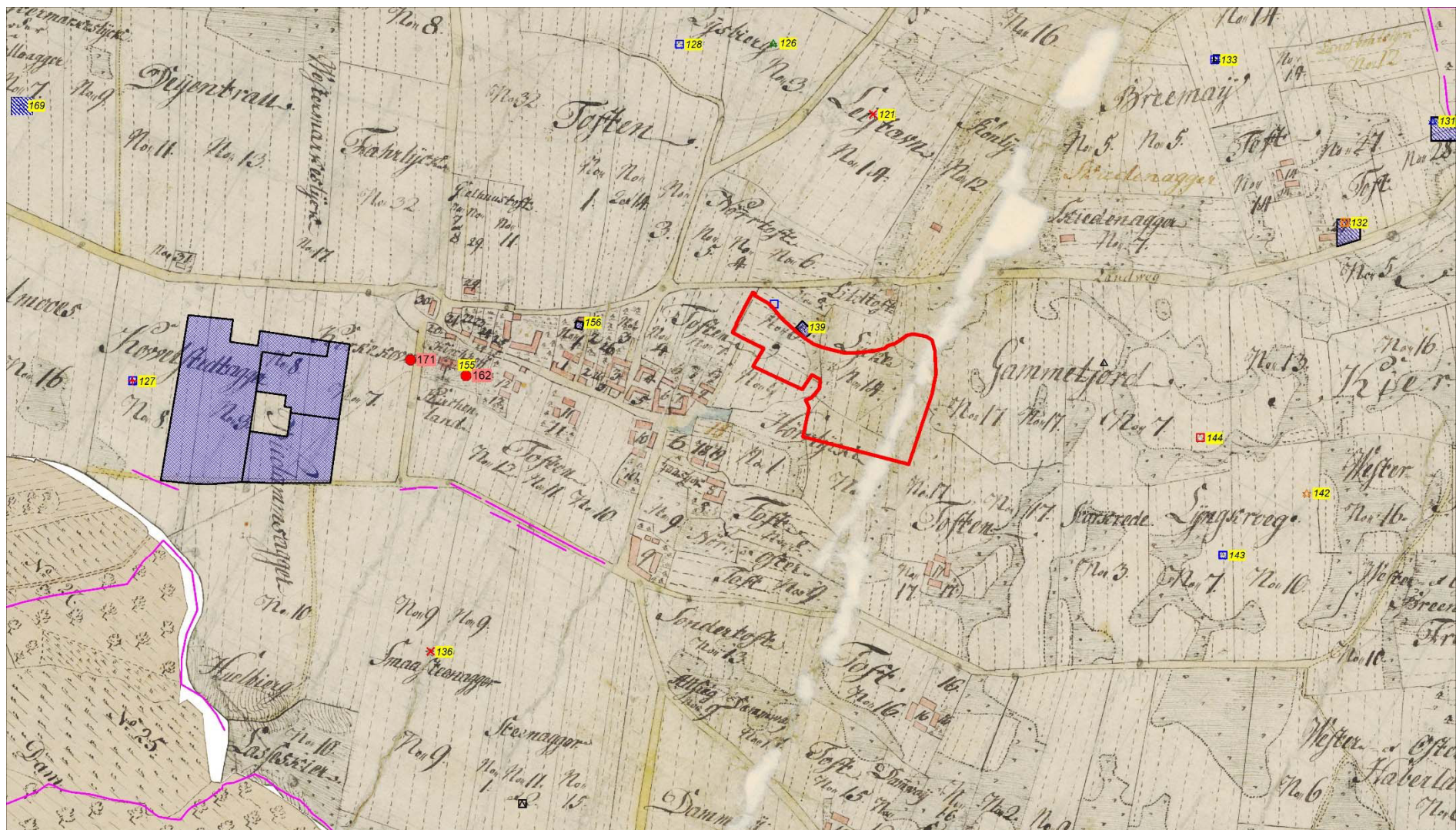
Ortofoto fra 2019.

Kortbilag til 23/7092 vedr. forslag til lokalplan 15-5 Centerområde og erhvervsområde Hammelev Øst på del af matr. 8 og 25 Hammelev ejerlav, Hammelev (Haderslev Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Med blå skravering er tidligere udgravninger markeret.

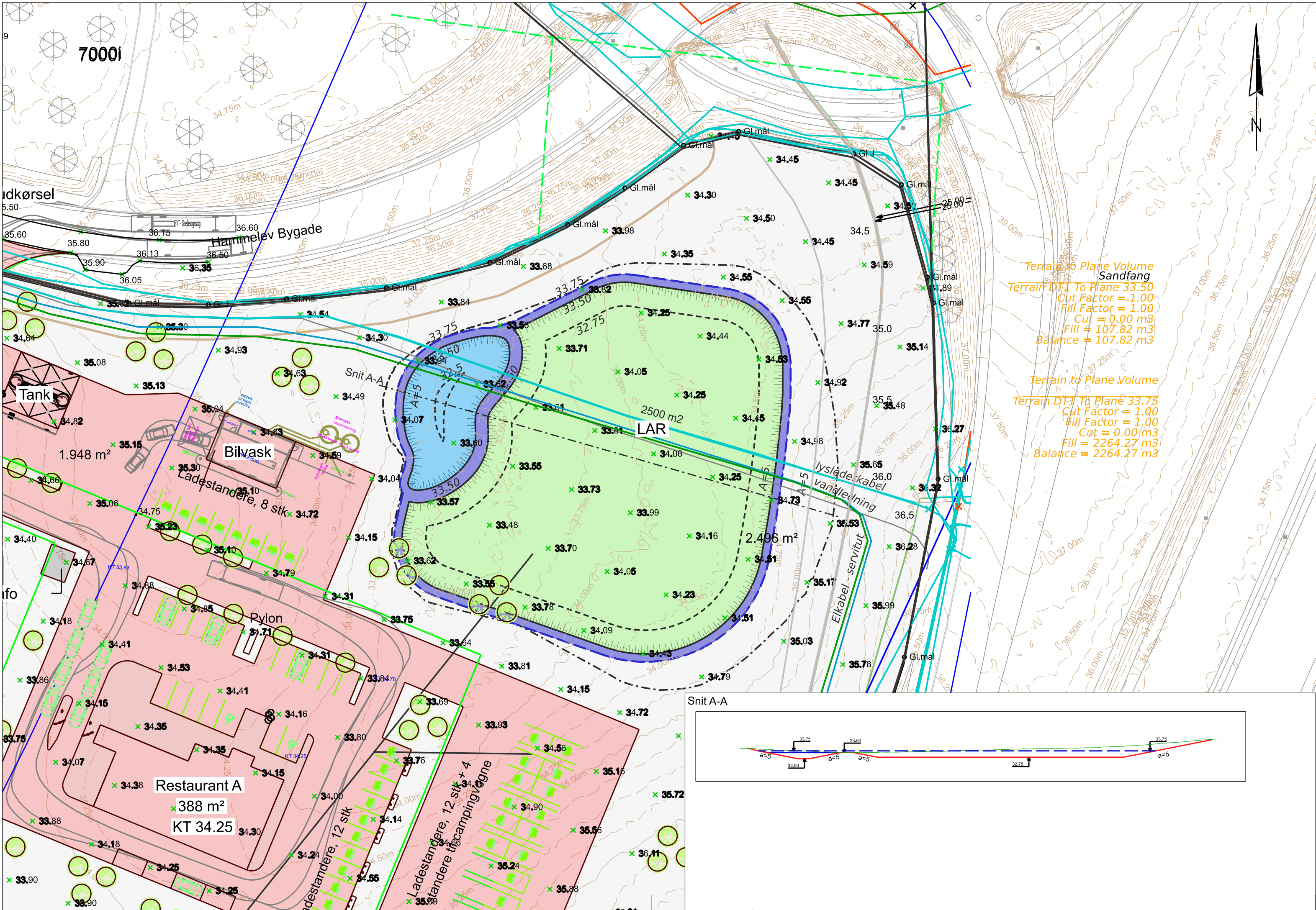
Preussiske målebordsblade fra slutningen af 1800-tallet.

Kortbilag til 23/7092 vedr. forslag til lokalplan 15-5 Centerområde og erhvervsområde Hammelev Øst på del af matr. 8 og 25 Hammelev ejerlav, Hammelev (Haderslev Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Med blå skravering er tidligere udgravninger markeret.

Udskiftningskort fra 1792.

SIGNATURFORKLARING:

- Højdekurve 1m
- Højdekurve 50 cm
- Bund bassin
- Permanent vandspejl
- Max vandspejl
- Terræn kant
- Vejbyggelinie
- Skellinie

FORELØBIGT TRYK 22-04-2025

D	2025.04.20	Situationsplan pålagt	Konst./Design:	KS:	Godk.:
C	2025.04.03	Bassin udvidet			
B	2025.01.02	Bassin rykket mod syd			
A	2024.07.04	Vejadgang tilføjet			
Rev.nr.:	Rev.dato:	Revisionsemne:			
Klient:					
Projekt:	Vandhåndteringsstrategi og myndighedsbehandling				Projektnr.: 1223294
					Dato: 17-05-2023
Emne:	Bassin Hammelev				Fase:
					Koord.Sys.: UTM32
					Kotesys.: DVR90
Konst./Design:	MHM/JHL	KS:	Godk.:	Format:	Fil:
					Mål: 1:500
					Tegn.nr.: